

Омладина

ЛИСТ УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Година II

Београд, 28 децембар 1944

Број 25

ДВЕ ГОДИНЕ ОД I КОНГРЕСА антифашистичке омладине Југославије

Ових дана навршава се две године од I конгреса антифашистичке омладине Југославије — две године од дана када је створен Уједињени Савез Антифашистичке Омладине Југославије. I конгрес је одржан 27, 28 и 29 децембра у ослобођеном Бихаћу. На конгресу је присуствовало 365 делегата са ослобођене и ослобођене територије.

I конгрес је један од крупних догађаја у развоју наше омладинске покрета. Конгрес је био резултат борби и напора омладине кроз 19 месеци рата. Он је показао да у Југославији не постоји више она разједињена омладина која је годинама живела у мраку и невољи и коју су разне протузарне

значајно I конгрес — путу остварења најширег самоуправног јединства омладине Југославије. За две године ослободилачког рата испуњавајући задатке I конгреса, омладина је учинила много. Она је изградилa, створила најдивнију тековину своје борбе — своје истинско, пуно јединство. Показало се да је Савез оправдао назив уједињеног кога му је дао сам наш Тито. Готово у свим крајевима наше земље, па и у најзабаченијим местима — постоје данас антифашистичке омладинске организације. Дух организованог рада, улагањем својих напора кроз омладинску организацију — проишао је од првог конгреса читава нашу омладину. Када је Црвена

омладински дом и радну чету, јер је преко радио слушала да се у Босанској Крајини на тај начин окупилa омладина. Тај дух иницијативе у стварању омладинских организација потерао је са I конгреса.

Преко I конгреса и кроз њега ми смо први пут показали иностранству да у Југославији постоји омладински покрет који организује борбу и рад омладине у рату кога наши народи у заједници са савезничким земљама воде за потпуно сламање немачког фашизма. Ми данас уживамо велике симпатије код омладине савезничких земаља. Совјетског Савеза, Енглеске и Америке. То поред осталог показују и сталне писмене везе и долази омладинских делегација појединих савезничких земаља у нашу домовину. Уједињени Савез је постао пример како се у једној земљи у току рата може остварити јединство младих и до ког степена могу да се развију борбене и стваралачке способности уједињене омладине.

Наш омладински покрет је нераздвајив део јединственог народно-ослободилачког фронта и сигуран помагач нашој народној власти — велика снага у изградњи наше нове државе. Ми смо у току рата давали узек све од себе, и свим силама настојали да се достојно одужимо нашим народима. Зато су наши народи преко свога вође маршала Тита дали Уједињеном савезу антифашистичке омладине велико признање одликовањем читавог савеза орденом „Народног Ослобођења“. Ово високо одликовање — највеће одликовање које може да добије једна организација — дошло је као знак признања за велике напоре и жртве у Ослободилачком рату и упоран рад на изградњању братства међу нашим народима. Млади људи наше земље са чашком и поносом носе ово високо одликовање.

Маршал Тито на II конгресу антифашистичке омладине Југославије најбоље је показао мјесто које је омладина Југославије заузела у борби за слободу наших народа када је рекао:

„Наши народи могу бити носилци што имају такву омладину, јер народ који има такву омладину — не треба да се боји за своју будућност.“

БРАТСКА БУГАРСКА ОМЛАДИНА ЗА ОМЛАДИНУ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Родољубива бугарска омладина се од окупације па све до данас свим снагама залагала у борби против издајничких и протузарних земаља и протузарне жорбуршке династије. Бугарска омладина својим жртвама допринесла је разбијању политичке империјалиста да међусобним споразумима међу балканским народима ослабе њихов отпорност и створе услове за своју агресију.

Јединство бугарске омладине проширено је и услови за његово развијање појачани, стварањем Централне омладинске комисије при Националном комитету отачаственог фронта Бугарске. У тој комисији заступљени су омладински савези демократских политичких партија које сачињавају Отачаствени фронт. То је још више ојачало и појачало напоре бугарске омладине у борби против фашизма, у борби за

Са посете бугарских делегата централне омладинске комисије у Београду

Зато Љиљана Димитрова из Пловдива, која је погинула у 12-часовној борби с кордоном полиције; зато Василија Водичарска (Васко) из Херделина, из Братиске области, убијен од полиције; зато Антон Попов убијен у затвору софийског стрелштва; зато на стотине мучених народних синова у затворима и концентрационим логорима (у Бјеломорцу) и тзв. фашистичким опоравачким и св. Врачу, ису жртве само за слободу бугарског народа. Они су борци, нехитри братава између народа Југославије и Бугарске.

стварање братства омладине наших сједних народа. Кроз кратко време то се показало на делу.

Над је напада Отачаственог фронта Бугарске обећала да ће настојати да надокнади материјалну штету коју је бугарска војска починила за време окупације у Србији, Македонији и Тракији — бугарска омладина понудила је акцију за сакупљање помоћи као и за издржавање сироте деце из Југославије. Још на Првом конгресу антифашистичке омладине Србије делегати Централне омладинске комисије при Националном комитету Отачаственог фронта Бугарске то су обећали.

Одмах по свом повратку у Бугарску они су приступили послу. Њихов апел наишао је на одзив у срцима бугарских грађана, мајки и сестара, која куцају истинском љубављу према намученим нашим народима. Захваљујући управо томе ускоро ће 10.000 наше деце бити преко зиме збринуто у Бугарској. У вези с тим 21 децембра представници Централне омладинске комисије при Националном комитету Отачаственог фронта Бугарске: Борис Николов (у име Црвеног крста), Георги Кост, Георгије (у име омладинског народног савеза „Звено“), Станко Раицелов (у име Радничког омладинског савеза), Славчо Стојанов (у име омладине Земљорадничког народног савеза), Ангел Калинов (у име социјалистичке омладине), а с друге стране представници УСАОЈ-а у споразуму с Повереништем социјалне политике и народног здравља Националног комитета ослобођења Југославије на заједничкој седници израдили су технички план о спровођењу акције за примање и настањивање у Бугарској 10.000 југословенске деце од пет до четрнаест година и потпомагању југословенских омладинца.

На заједничкој седници између представника бугарске и наше омладине, утврђено је да ће се за ову децу, која ће становити код приватних породица, уредити дечја обданишта у којима ће деца бити обучавана и васпитавана од Југословена.

Ово сведочи са колико искрености, са колико љубави бугарска омладина и бугарски народ пружају помоћ нашој омладини и нашим народима. Ово сведочи и о томе колико су деце братава и демократије захватиле широке народне масе Бугарске.

То више није Бугарска Кобуршкa династије. То је сасвим нова, отачаствено-фронтаска Бугарска у којој су фашисти и сви њихови помагачи наши своји истребитељи.

Наши напори на правилном одвијању посла око отпрмања деце и схватање ове помоћи братске бугарске омладине, доприниће са своје стране јачању братства народа и омладине Бугарске и Југославије, а то је темељ у изградњи среће и благостања балканских народа. То је дужност коју налаже свој рођени кроз огањ ослободилачког рата поробљених народа, у првом реду југословенских народа.

Данас се навршава година дана откако излази ЦЕНТРАЛНИ ОМЛАДИНСКИ ЛИСТ

На данашњи дан, 28 децембра слави омладина читаве Југославије годишњицу, коју вероватно није још доживела омладина ниједног народа фашизмом поробљена Европе. Већ пуну годину дана, у најтежим условима борбе против сиропетог окупатора, омладина Југославије издаје свој централни лист, орган Уједињеног савеза антифашистичке омладине Југославије, „Омладину“.

Пре годину дана примили су младаци и девојке Југославије у руке први број свога главног гласила, који је тада излазио под насловом „Ми млади“. И почевши отада, пратило је омладину Југославије, у свим њеним напорима, херојствима, жртвама и напрегнутим родовима — један омладински лист. Под популарним насловом „Ми млади“ који је већ својом сликовитошћу изражавао динамичку, полет и покрет којим је у праведном народно-ослободилачком рату наших народа био захваћен млади нараштај Југославије, излази су се ступци, редови слова и слике. И у сваком броју имала је омладина Југославије у њима нешто да научи.

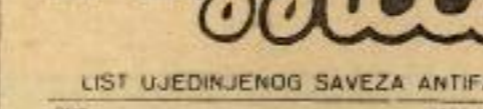
На својим страницама тумачило је централни омладински орган омладину најважније и најјурније политичке догађаје у свету и у земљи, објашњавао смисао војних политичких тековина, које су наши народи и омладина стекли у новој братској заједници народа Југославије. На тај начин, он је омладину окупљао, политички васпитао и помагао организацијама да прошире свој политички утицај на све младе.

У својим „организационим чланцима“ он је сигурном руком водио младе кроз све проблеме који су исцрпавали пред омладинским организацијама или се испречили на путу ширења и јачања јединства и братства младог покољења Југославије, у стварању што чвршће и што шире организације младих људи. Он је својим пламеним позивима мобилисао и одушевљавао на све већа и већа херојства и све дивнија чудеса радних напора — ону јуначку и самопожртвовану омладину из чије је средине потекло незабораван један руководилац народног хероја Иво Лопа-Рибар. Централни омладински лист проишао је

Југославијом славу неумрлих народних хероја, између осталих пр. Миодрага Миловановића-Луиета, Анте Јончића, Христијана Карпоша... Он је упознао омладину с јуначким делима на пр. младе Словенке Мајде Шилц, која је у борби голим рукама задржала одуруог Швајца; командира Глушца, који је целу своју чету, из простора по коме је митраљесним рафалмама тучао Немца, успео без губитака извући тамо, што је устао и своје тело изложио као мету глумом Францу, одвративши његову пазињу, док се није повукао из ватреног простора. На таквим примерима, као и на безброј других, одрајале су

федералних јединица. Они су у „Омладини“ могли увек наћи поучног и забавног штаба, који им је било приступачно и блиско. И најмлађи — деца, са занимањем су читали целу „Омладину“, а да и не говоримо о њиховим омиљеним јуначинама, пионерима „Тикри и Мирн“.

„Омладина“ је систематски окупљала око себе млађе културне раднице, откривала још неразвијене талентоване млађе људе (нарочито у војсци), одрајала их и пружала им могућности да објављују своје радове пред омладином читаве Југославије. Неумрним напорима на стварању мреже дописника, она је положила темеље за одвојеног широког кадра младих новинара и публициста, од којих велики број потиче баш из оних друштвених слојева који су најмање до сада имали могућности да се просветно и културно издигну.

LIST UJEDINJENOG SAVEZA ANTIFASISTICKE OMLADINE JUGOSLAVIJE

ПОЛОЖЕНИ СУ ЧВРСТИ ТЕМЕЉИ НАШЕ БУДУЦНОСТИ

Богата традиција антифашистичке југословенске омладинске штампе, коју је још пре рата репрезентовала „Младост“ (један од главних њених сарадника био је Иво-Лопа-Рибар), наша је данас у „Омладини“ свога наследника.

Досадашњи успеси и резултати централног омладинског листа, један је од најлепших доназа колико су биле оправдане невојне темње омладине за слободним и несметаним развојем. Као и све друге тековине, које је омладина Југославије први пут стекла успостављањем праве демократске народне власти, она ће и слободну омладинску штампу чувати и развијати на добро наших народа и омладине.

Радно претседништво I конгреса антифашистичке омладине Југославије

клике насилно искористишавале у своје сврхе, већ да се родило ново младо покољење — покољење спремно на све жртве и напоре — покољење хероја.

Али историски значај I конгреса јесте пре свега и изнад свега у томе што је на њему створен Уједињени Савез Антифашистичке Омладине Југославије. До тада ми смо имали у појединим покрајинама омладинске организације као што су: Савез младе генерације у Хрватској, Српски народно-ослободилачки омладински савез, Звеза словенске омладине, Народни-ослободилачки савез Босне и Херцеговине, Народна омладина у Црној Гори итд. Стварањем Уједињеног савеза уједињили су се све дотадашње организације у један чврст омладински савез који је у то време бројао око 160.000 својих чланова и који је организационо оформио братство и јединство које је наша омладина искрвала у борби — он је постао чврст облик организационог јединства свих младих наше земље.

Маршал Тито са својим најближим сарадницима на I конгресу

Конгрес је поставио темеље на којима је изграђен данас тако снажан милионски антифашистички покрет омладине. Конгрес је организационо повезао све форме, облике омладинског рада и дао им перспективу њиховог развоја. Раздобље од I конгреса до данас било је време сталног и упорног настојања да би се обухватило — најшире омладинске масе и да би се створила чврста омладинска организација. II конгрес који се одржао годину и по дана после првога дао је новог помета да се продужи јаче и одлучније по путу који је на-

О БОРБИ И ПРАВИМА СРБА У ХРВАТскоЈ

Од БРАНКА П. СУЧЕВИЋА

Немачки нацисти су били одлучили да цео свијет претворе у свој животни простор. То је данас свакоме јасно. Приче што су прошли на остварење тог циља, они су добро проучили сва средства којима се то може постићи. Немачки фашисти су већ давно били одлучили да ће убијати, палити, уништити где је то буде потребно. Али су они знали да саудје неће бити потребно да сами буду делати. У многим је земљама политичко стање било нестрпљиво. Унутрашња наслеђења су била врло јака. Ако се ова наслеђа вешто искористе, онда је могуће довести до братоубиличког рата. Такав рат води до ослабења властитога народа, па је Немцима довољно да изврше последњи ударца.

Стање у предратној Југославији Нијемци су одлично познавали. Пете колоне је код нас била на власти. За Нијемце није било тајне. Основни проблем био је да се, у одлучном моменту, изазове братоубилички рат између Срба и Хрвата и осталих народа Југославије. Услови су за то већ постојали. Још је бивша Аустроугарска монархија играла ту карту. Великосрпска и великохрватска чернија су на уношењу раздора између Срба и Хрвата израђивали своје политичке програме и постизали услове. Политика непријатељства између народа и шовинизма, која је гајена дуго времена, оставила је трагове. Требао је само даље радити, продубити и проширити јаз. За ову работу су постојале службе: Павелић у Италији, који крајнички чека и Недић и Љотић у Србији који ће сва учинити како Нијемци нареду.

У самом почетку рата, сви су одређени, целати су пуштени. Нијемци су у Београду причали о зајерствима „Хрватска“, показивали чак и фотографије, само да расприре мржњу. У Загребу су причали о четничким нападима и оптуживали Срба. Мржња је племтила. Службе су вршиле посао. Нијемци су ликовали. Било је народа, у почетку много, који је веровао. У току три године рата огромна већина се уверила, многи и многи на својој властитој кожи, какав су добротвори Нијемци и њихови помагачи, усташи и четници.

Најтеже су при свему прошли Срби у Хрватској. На њима се у прав да не искључи усташки бијес. Хрватски је народ већ у тим првим данима показвао да прозира намјере фашизма. Већ одмах првих дана окупације, у Загребу су прештале бомбе и пуцали револвери. Гинули су Нијемци и усташе. Због тога су прво журве усташког и немачког гњева у Загребу били Хрвати: Цесарец, Аудија, Кершовани и други.

У провинцији је од усташког терора страдао више српски народ. Тај терор отјерао је већину српског народа у шуму, у борбу, а у већини хрватског народа изазвао презир и мржњу на усташе и њихове поступке. Једна је ствар сасвим јасна, да је цео народ хрватски био усташа, како то обично говоре српски шовинисти, Срби се не би одржали чак ни у шуми.

У оним крајевима које је окупирала Италија, хрватски је народ од првих дана у борби за слободу. У тим крајевима: у Далмацији, Горском Котару, Хрватском Приморју, улогу крајнички вршили су од самог почетка четници — Срби.

На тај начин су Срби у Хрватској, баш као и Хрвати, дали своје слугане фашизму. Само, њих је било сразмерно мало. Већина народа српског и хрватског кренула је у борбу за слободу.

Народним масама, које су у шуми претстављале физичку снагу, дала је Комунистичка Партија организацију и поставила циљ: дала је моралну снагу. Тако удружени ишли су из патње у патњу, из борбе у борбу, из побједа у побједу.

Борци за слободу, Срби и Хрвати широм Хрватске — од Мађарске границе до испод Дубровника, удружени у одреде, касније бригаде, дивизије, корпусе, слили су се у једно, у живу брану од фашизма и издаје саака врсти, у армију слободе. Тако повезани борбом, цементовали су братском, у истом светом боју проливиеном крљу, своје братство и јединство. Као једна мишица, као једна себља ударали су по фашизму на распитујући ко је Србин, ко је Хрват, само налазили се он у тебору окупатора. Тако је искванено братство и јединство српског и хрватског народа а то је најважнија токовина наше борбе — како је нагласио маршал Тито.

Једнакост и равноправност Срба у Хрватској је готова чињеница. Ту чињеницу је створила борба, оружана борба. Кад је Земалско антифашистичко веће народног ослобођења Хрватске (ЗАВНОХ) на свом трећем засједану, издао Декларацију о правима грађана и у њој истакао да су Срби и Хрвати у Хрватској равноправни, то је била само констатација, писмено потврђивање онога што већ стварно постоји. Доказе за ту чињеницу налазимо у саставу самог ЗАВНОХ-а, у коме сједи сразмјеран број Срба и Хрвата. У војним рукаводствима, од нижих па до највиших, а исто тако у државним и другим, подједнако се налазе Срби и Хрвати. Односи у народу, међу селачким масама, су истински, другарски и братски. Заједничка им је љубав према правди и слободи.

ди, заједничка им је мржња на фашиста и издајника.

Ако су Нијемци знали да ишчепкају и расприре жичу мржње које је тињала, Народно-ослободилачка борба је разбуштала пламен међусобне љубави који је постојао од Кеветерника, Илираца, Прерадовића, Штротсмајера, Вука, Скерлића, Змаја и других.

Политички претставници Срба у Хрватској јесте Српски клуб. То је парламентарни клуб свих Срба — вјешника — народних посланика ЗАВНОХ-а, без обзира на партиску припадност. Српски клуб, у име свих Срба у Хрватској, ради на развијању српске свјесности и културе. Он има свој орган „Српску Ријеч“. Он је основао Српско пјевачко друштво „Обилић“, које спада међу најбоље у Хрватској. Он је основао Српско културно просвјетно друштво „Просвјетен са најширим задацима. Послови Српског клуба и осталих установа развијају се из дана у дан све више. Срби се у Хрватској осјећа као у својој правој домовини. У њој он живи вјекovima, у њој је патио, у њој се борио и победио. Борећи се за свој опстанак, борио се за опстанак и слободу праве демократске Хрватске у оквиру федеративне демократске Југославије. То му његова ужа домовина Хрватска, у којој он има слободу и равноправност и признаје. Он је у њој господар као и Хрвати.

Завод за принудно васпитање

Међу многобројним злочинствима и насиљем који су извршили издајници српског народа стоји и „Завод за принудно васпитање омладине“ у Смедерској Паланци, где су Гедић, Јонина, др-га Јовановић и њихови занковачки помагачи поддржавали нашу омладину систематским духовним и физичким мукима, да би је савили и угупили правцем српског служења окупатору и његовим интересима.

Зграде у којима је био Завод начињене су 1940 године за време старе Југославије, за владе Принца Ђола, Цветковића и Мачека, да у њима буде смештен концентрациони логор. А када је основан „Завод за принудно васпитање омладине“, смештен се у овај концентрациони логор. Име се слика изде ни мало променила — „васпитни завод“ је и даље остао концентрациони логор.

Стани су ту ученици и ученице средњих и стручних школа, студенти и вешковска омладина, која, како су то оквалификовали ти мршваџи, „није показала својим држањем и понашањем довољно смисла за ред и дисциплину или који није правилно схватио своје националне нужности“.

Омладинце су у Завод упућивали Министарство просвете, Министарство унутрашњих дела, Специјална полиција, разне месне полиције, Гестапо. Завод је дочекивао ову омладину, да би је робизашким радом и режимом и затупљујућим фашистичким курсевима упропастио. Ти покушаји упропаштавања, одијрофансања, нису били бесплатни. За свој присилни боравак омладинци су морали плаћати месечни улог,

кога је одређивао министар просвете. Управник Завода био је злогласни Милован Поповић, који је од напредне народне омладине помоћу преонања, мршварства и мучења главу, уз помоћ „васпитача“ — жандара и батинаша, хтео да направи изгубљене, тупе створове.

Дол-вили су предавачи, познати народи, немачки агенти и уличнице да би живот омладинцима учинили још страшијим. Почећши од великога Јонина и димитрија Љотића, рећали су се ту: Милосав Васиљевић, Милица Богдановић, Стеван Иванчић, Вјехеслав Жарденки, Хрвоје Магазиновић, Димитрије Надазовић, Жарко Ступар, Симеон Кецкић, Владимир Вујић, Ђока Сажичевић, Миодраг Грбић, Ратко Парезић, Тихомир Дождуић, Мирко Влаховић, Јован Рапајић, Мисир Јанићијевић, Рајибор Ђурђевић, Војислав Цветковић, читави дефиле имена из „Обнове“ и „Новог Времена“ и других издајничких листова и публикација.

Ал није помогла никаква средства, ни агенти Гестапоа и Специјалне полиције Милован и Драгољуб Поповић, Јово Милачић и други, ни полицијски комесар, ни „васпитачи“ — службе окупаторске, омладина се није дала покорити, зауздати у ланце служења туђину, непријатељу свга народа; о томе сведоче многобројна беготва у партизанске редове, протести и побуне у самоме заводу, слања у логор. Данао у слободи завод је само речито докунат свега онога мржа наизаодности, понижења и мучења, којим је ишла хитлеровска „Нова Европа“ и њени глусни помагачи у ишој земљи.

Заједнички план за збрињавање 10.000 наше деце

На I Конгресу антифашистичке омладине Србије, делегати бугарске омладине ставили су себи у задатак да приме преко ове зиме 10.000 југословенске деце.

Није отада прошло дуго и у Београд је стигла делегација Централне омладинске комисије при Националном комитету Отачественог фронта. Браћа Бугари дошли су са конкретним предлозима да се изроди заједнички план за отпремање 10.000 наше деце за Бугарску.

На заједничком састанку бугарске и југословенске омладинске делегације, донесени су између осталих и ови закључци:

1. Да се приме деца из оних југословенских покрајина које су највише пострадале под фашистичком окупацијом.
2. Изабрана деца треба да буду од 5—14 година.
3. За преглед деце са заједничког места полеска одређена је мешовита лекарска комисија.
4. О уређењу зборног пункта и његовом оспособавању бринуће се југословенска омладина.
5. Превоз деце од зборног пункта до одговарајућих места у Бугарску обавиће се бугарским санитетским возовима... ради осигурања спокојног и удобног путовања деце.
- У шестој тачки одређена је заједничка

Родитеље ове деце побили су зверски окупатори и домаћи издајници

комисија која ће се бринути за отпрему деце.

7. Деца ће путовати у пратњи југословенских санитетских лица и васпитача.

8. За заједничке домове ће се искористити дејчи домови, обданишта, опоравилишта, виле, трпезарије, школе и др. Укључује се прехрана, огрев и хигијенски услови за децу, и

10. За бољу и потпунију сарадњу између Централне омладинске комисије и

Централног одбора УСАОЈ-а по горњим питањима, Централни одбор УСАОЈ-а послаће једну делегацију од три члана, која ће остати у Бугарској до повратка деце у домовину. Југословенска делегација треба да стигне у Софију најдаље до 5 јануара 1945 године.

И независно од ове акције бугарска отачествено-фронтска омладина послаће помоћ југословенској омладини у храни. Храна је већ сакупљена у магацима.

ОТВАРАЊЕ ОМЛАДИНСКИХ КЊИЖАРА

Омладинска књижара у Београду.

Неколико дана по ослобођењу, у Београду је, у Кнез Михаиловој улици, отворена прва омладинска књижара. Док се још радило на њеном уређењу, књижара је привукла на себе пажњу све београдске омладине. У књижари могу да се добију књиге, брошуре и новине за којима се толико жудило, из којих се омладина могла научити и обавестити о свима стварима које је данас интересују.

Изложни „Омладинске књижаре“ испуњени су разним књигама и листовима. Поред најновијих бројева листова који сад излазе у Београду, ту се налазе брошуре и новине („Напријед“, „Српска ријеч“) итд. који излазе ван територије Србије, совјетске новине, затим бројеви „Омладине“ из доба док је изазвала на ослобођеној територији, у почетку под именом „Ми млади“. Ту је, разуме се, и „Млади борац“, лист Усвоца, затим и лист наших најмилијих: „Пионири“. Док „Омладину“ купује не само млади свет, него и старији пријатељи омладине који желе да се обавесте о најновијим младих, докле су „Пионири“ најомљенији код наших најмлађих читалаца.

Разумљиво је да прва омладинска књижара велику пажњу посвећује књигама нашега времена. Читавцима треба пружити такву литературу која ће и правилно васпитати, дати им знања и потстрека за дљиј рад и борбу. Зато су добродошле недавно изашле књиге „Непокорени“ роман Бориса Горботова, „Најезда“, драма Леонида Леонића; ускоро ће у новом преводу изаћи и чувени роман Островског „Како се казало челик“, пошто је прво издање (појавило се пред сам рат) постало права реткост и драгоценост. Spreмају се преводи и других књига из совјетске литературе. Од и-ших ствари у штампани се налазе, у издању библиотеке „Ново покољење“ — „Приче партизанске“ приче за омладину од радио читаног писца Вранка Ђокића.

Омладинци читају, војници наше војске, бораи који пролазе кроз Београд, нарочито траже књиге које ће их научити борби. Купују се „Песме партизанке“ Владимира Назора, Ђоки-

ћеве песме „Огњено рањање домовине“, „Јама“ Ивсва Горана Ковачића, затим Зоговићева „Песма о бробијани друга Тита“ (издање књижаре „Култура“). Репитације песама тих песника постале су омљена тачка на свима приредбама које се приредбују у Београду и читавој земљи.

„Омладинска књижара посећују омладинци из свих крајева Београда. Долазе и из унутрашњости. Тако се до књиге већ ређе дође. Зато се осетила потреба да се и по градовима у унутрашњости земље отварају омладинске књижаре сличне овој београдској. Тако, на пример, у пиротском округу, у сваком срезу основана је по једна књижара. Омладинци овог округа покренули су највећу иницијативу и активност. Успели су не само да створе добру унутрашњу организацију, већ су се и повезали са задругама и читаоницама, као и са великим бројем учитеља. Тиме су омогућили да се са омладинском литературом снабдеју и упознају и они крајеви који су до сада имали врло малу могућности за то.

Са много полета раде и омладинске књижаре у Шапцу, Крушевцу, Новом Саду и другим местима. Међутим омладина Ниша у томе питању није поквала толико упорности и иницијативе, па се зато и могло догодити да у такво великом граду као што је Ниша не постоји књижара која би набављала и ширила омладинску литературу.

Све те књижаре са успехом снабдују многе техничке препреке које се појављују у данашњи нередовним приликама. Тако је било са преношењем књига. Омладинци су сатима, често ноћу, печачили, да би на време пренели своје књиге и листове.

Омладинска књижара у Београду, и поред тога што је прошло мало времена од њеног отварања, већ је стекла поверење и омладине и старих. Она служи и служиће омладину као место где ће наћи добру литературу и другарске савете приликом избора књига.

Ђожић 1944 у Немачкој

Фрау Хлопке: Видиш Грето, ове године су нам божићна писма са фронта стигла много брже него прошле. (Цртеж Иве Кушаића)

ПРЕТСЕДНИК ЧЕРЧИЛ нашим омладинцима

У омладинској емисији за Југославију лондонски радио је објавио писмо, које је упутио у име председника британске владе, господина Черчила, његов секретар капетану Славку Комару поводом пријема албума фотографија са II Конгреса антифашистичке омладине Југославије:

„Господин председник владе примио је с великим задовољством албум фотографија са II Конгреса антифашистичке омладине Југославије, који сте му изволели послати. Господин Черчил је веома срећан што су му ове фотографије послане и моли вас да изволите издати Уједињеном савезу антифашистичке омладине Југославије његову најтоплију захвалност“.

ИЗ ТАКМИЧЕЊА ОМЛАДИНЕ ДАЛМАЦИЈЕ

Од почетка постојања омладинске Радне бригаде Анте Јончића, кроз њу је прошло више од 1.500 омладинца и омладинки из свих крајева Далмације. Они су се појавили пред терором окупатора на слободни Вис и тамо помагали нашој војсци на одбранбеним радовима. Ослобођењем Далмације ова бригада се расформирала и омладинци су упућени у своје крајеве. 142 омладинца и омладинке послани су на разне курсеве, 197 их је научило разне занате, 164 је отишло на рад код Народно-ослободилачких одбора. 256 неписмених омладинца научило је у бригади читати и писати.

Кроз такмичење од 1 до 30 новембра омладинца котара Вис дала је 3.020 радних дана.

За време такмичења од I-XI до 15-XI омладинца округа Задар дала је 46.014 радних дана, од тога омладинца котара Биограда сама 20.353. У војску добровољно је ступило 899 омладинца и омладинки. У УСАОЈ обухваћено је 1.071 нових чланова, од тога преко 700 у граду Задру. Створена су два омладинска дома. На аналфабетским курсевима учи 85 омладинца. За 15 дана издано је 105 бројева зидних новина, написано 219 дописа, одржано 479 састанака и отворено још 7 омладинских домова. Сакупљено је преко 9.000 л. вина, 700 л. рајчице, 400 кгр. смокава, 1.100 кгр. меса, 1.580 јаја, 30.720 лира, 336 грла стоке, 1.246 хлебова, 62.640 кунца, 61 л. уља, 3.800 кгр. кукуруза, 9.250 кгр. жита, 90 л. петролеја и нафте, 11 писачких машина и много других ствари. Омладинца котара Преко за 6 дана набрала је 70 квинтала маслина, омладинца Малог Ижа за 13 дана 127 квинтала, а омладинца Рава за 1 дан 9 квинтала.

У Омишу је 12 новембра одржан велики омладински митинг, на коме је присуствовало 1.200 омладинца и омладинки. Омладинца котара Омиш изнела је резултате своје борбе и рада. У раздобљу од године и по дана, из овог котара 1.500 омладинца ступило је у нашу војску. Само за последњи месец и по дана омладинца је дала нашој војсци 450 нових бораца. За исто време омладинци су дали 45.000 радних дана. 65 омладинца ради у здравственим екипама, 65 су послани на разне курсеве, док је више од 60 омладинца у Народно-ослободилачким одборима.

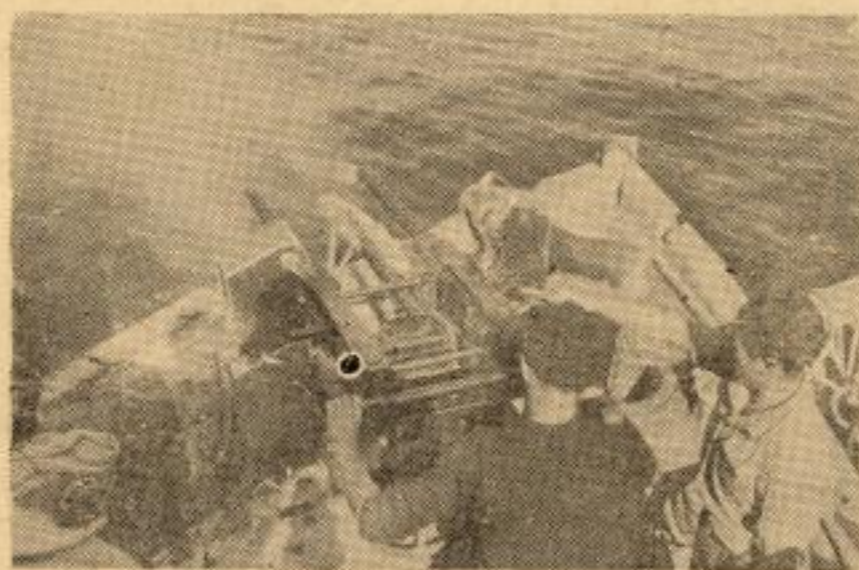
1-ог и 2-ог новембра одржала се прва окружна конференција УСАОХ-а за Дубровник. На њој је присуствовало више од 600 омладинца из дубровачког округа, као и делегати из Црне Горе и Боке, Босне и Херцеговине, средњег далматинског острва и из II Далматинске пролетерске бригаде. У домесечном ударничком такмичењу омладинца Далмације, из дубровачког округа отишло је у војску 1.100 омладинца. Омладинца је дала 53.000 радних дана, сакупила 900.000 кунца, написала 1.100 дописа и убила или заробила 175 непријатељских војника.

Омладинци котара Солни су оружјем сачували од Немца који су се повлачили 4 цемента фабрике и бензинске тенкове. У борби са швабама нарочито се истакло омладинца Матуловић Милан из општине Клас, који је предводио омладинце у Мајдану, и омладинца Бубић Анте из Солна, који је бранио са својим другима месо фабрику Св. Каја.

Омладинца Корчуле за време свог такмичења дала је 12.443 радних дана, послала 33.000 расада, одржала 16 приредби, формирала 3 дилетантске групе и певачке хорове, и издала 21 број зидних новина.

У 1941 години нашим морем поче-ољуја изхитије дивљада, ми смо весе-лије пловили. И док су свуда око нас љушкале за нашим трагом брзе шванске и италијанске торпиљарке, ми смо поносно седели у нашем чамцу, гледали наш једини пушко-митраљез, и горворили како смо добро наоружани. Често смо скривени у шкарју провели дан и очекивали сумрак. Авони, ратни бродови и кошене патроле не-

Наоружани брод отвара ватру

ца. Зими, у доба кад све живо настоји да се склони пред бесом морских валова, партизани су отишли на пучину. Мале рибарске барке претвориле су се у прве патролне чамце. Црне боје, ноћи сљачни, они су нападнали, гођу и опет нестали у ноћи. Преносили су храну, војску, муницију, развешнице и нарси. Уколико је бесвија била ноћ, утолико смо били живији ми, омладинци Титове морнарице. Што је

пријатеља узалудно су трагали за нама. А кад би из далекој пучини Јадрана утолило сунце, загазили би у море, вадили из чамца тешко камење,

Омладинца Кавадара спрема се за II конгрес

Кавадарска омладинца организовала је радне бригаде, хор и дилетантску секцију. Поред тога она је исекла за потребе града 800 кубика дрва. Радне бригаде имају до сада 5.335 радних дана, употребљених на поправљању путева, мостова, преносу дрва и грађе. Сеоска омладинца обрадила је 1.760 хектара земље и направила 3.850 лисника за исхрану стоке. Градска и сеоска омладинца сакупила је 3.850 пари чарапа, 555 пешкира, 327 кошуља, 157 пари доњег веша, 32 хефта, 1443 кгр. кромпира и 7.000 комада јаја. Осим тога они су оддели развешним и болесним војницима и партизанима 705 кокошка, а сваки дан носе за болеснике по 150 литара млека.

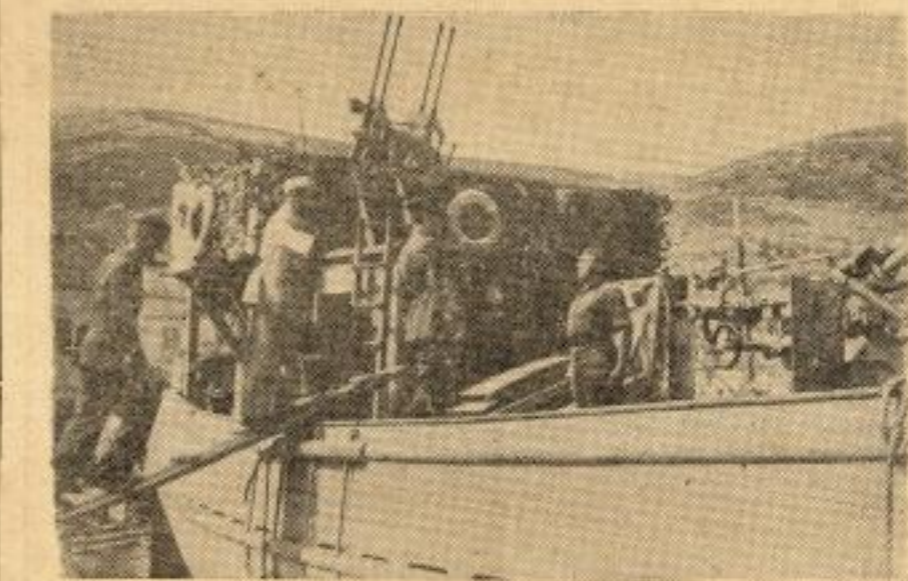
У срезу Неготин на Варвару радне јединице имају 4.910 радних дана употребљених на сечи и преношењу дрва и другог корисног посла. У сајборној акцији сакупљено је за војску у овоме срезу 93 пара чарапа, 215 кгр. брашна и 225 кгр. друге хране.

Шта је урадила омладинца Илочног среза

Омладинца је направила 29.437 радних дана. (Најбоља радница чета Сузек дала је 5.179 радних дана.) Обрађено је 293 јутра земље, пренето је из Бачке 100.000 главица купуса.

Омладинци су помагали војсци при смештању 120 вагона хране у магацин. Омладинке су за војску сачувале 1.700 пари веша, 50 јасука, 80 чакшица, 60 блуза, 5 шивела, 1.500 титовки, 80 пар одела, 170 блуза, 15 китних капа, 50 сукања и 50 хаљина. Донето је из шуме 195 кома дрва, направљено 10 мостова, ископано 1.280 ровова на самоме фронту. Спрано је и испегљано 19.500 пари веша, одлетено 70 пари чарапа и 40 пуловера. Оправљено је 6 кућа и раскрчено и спремањено за становање 150 кућа. Оправно је 190 агр. вуке. Омладинца помаже нашим болничаркама по болницама и оскопала је 4 колективне кухиње за завод.

У току такмичења за конгрес отишло је 288 омладинца у НОВ и 30 у милицију. Дато је 14 културно-просветних приредби, зидних новина издато је 43 броја. Срез Илок има 1.050 чланова УСАОЈ-а, од тога 300 Словака, Русина и Мађара. Удалоци у срезу је другарица Соња Степановић из Беочина, која је дала 87 радних дана.

Маршал Тито код својих морнара

црпци морску воду, и на површину би опет испливао наш мали патролни чамци.

После капитулације Италије дошли смо до већих, до боље наоружаних бродова. На њихове палубе поставили смо топове, тешке митраљезе и бацице. На шванске је бродове иза сваког рта вребала смрт. Наши патролни чамци чинили су чуда. На сваком

острву у Далмацији и Приморју стоје споменици наше борбе. Пасукани, потопљени, изрешетани и з-палени швански и италијански бродови.

Питајте швабе где су им два моторна брода, која су покушала да преопце трупе из Задра у трст. Где је њихов брзи обални ловац „К. Ј. 10“, како им је завршила бивша југословенска крстарица „Далмација“, и њихов „Крсташер Ниобе“, где су им нестали миноносци „Констанце“ и „Мосор“. Како су се растали од моторног наоружаног брода „Феличе“. Где су изгинули њихов моћни ратни брод „Бинанка Стела“, куда су им отпловили „Емилија“, „Галиано“, „Сан Антонио“, „Ардудино“ и „Лебић“, где су им пропали многи и многи други бродови.

За одговор они ће шкрипнути зубима, али у дневницима Титове морнарице, из уста бораца за слободу Јадрана чућете појединости историјата сваког од ових бродова. Швабе само знају да је те бродове прогутала ноћ. Али ми знамо тачно где је савршио њихов пут. Неки су потогнули, неки су се насукали, а с других бију наши топови непријатељске бродове.

Али наша морнарица није само ратвала. Ми смо превозили транспортне радњенике, штитили конвоје трговачких бродова, и пред окупатором склонили 30.000 жена, деце и старца у збег.

Наступили смо на Јадрану. Живава, мушки, партизански. Достојно смо продужили славу поморску традицију наше земље. Пловили смо од победе до победе и увек ведро и весело певали. Певали смо све партизанске песме, па и ону нашу, песму дрвених бродова:

Дрвени — да!
И дрвене грађе!
Из дрва нам корбе
и јарбол наш велики!
Дрвена кормила,
дрвене лађе,
Из дрва нам све је,
ај' срце је челник!

Тихо Виловић
морнарички потпоручник

СИТНЕ ВЕСТИ

из омладинских организација

Тршћанска омладинца прославља је ослобођење Београда са великим акцијама. Све тршћанске узлице биле су пуне летика, док су по свим зидовима омладинци написали велике пароле: Београд, наш главни град је ослобођен.

У Чепљу, у хрватској Истри, омладинска радња јединица дала је за 20 дана 887 радних сати, а у Лабину 1.550.

35 омладинца полази курс за наставнике физкултуре којим се одржава на Банци.

У једномесечном такмичењу омладинца чазанског округа основала је 3 дома културе и сакупила 4600 кгр веза. Омладинца котара Дубрава уништила је једну локомотиву и три вагона. Том приликом је убијено 6 непријатељских војника. У кутинском котару омладинца је запалила 2 непријатељска камина и уништила два вршаћа строја која су радила за непријатеља.

За десет дана омладинци из заградничког округа ухватили су 3 шпигуна, пребацили из Загреб 260 људи у Народно-ослободилачку војску, сакупили 26.940 кунца, 10.000 кгр жита, 20 молада стоке и 50 кгр масти.

СВЕТСКО ОМЛАДИНСКО ВЕЋЕ ПОЗДРАВЉА II КОНГРЕС омладине Македоније

Светско омладинско веће упутило је македонској омладини следећи поздравни телеграм:

„Поздрав херојској омладини Македоније. Својом јуначком борбом и својим јединством ви сте извојевали слободу своје отаџбине и створили сте могућност за изграђивање срећне и напредне будућности свога народа.

Ви ћете очистити своју отаџбину од свих трагова фашизма и изајде и поћи ћете напред, заједно са свом осталом омладином слободне, демократске и Федеративне Југославије, ка будућности чије изграђивање лежи у вашим рукама. Омладинца слободољубивог света маршира заједно са нама ка Београду. Омладинца слободољубивог света маршира заједно са нама ка слободној и мирној будућности. У својим нагорима ми нећемо попуштати.

Поздрав и најбоља жеља за успех вашег конгреса!

За извршни одбор Светског омладинског већа претседник др. Палачек, секретар Кути Хукем.

АКЦИЈЕ ОМЛАДИНЕ У СРЕМУ

Омладинца Срема у току такмичења за I Конгрес антифашистичке омладине Војводине, дала је 19.339 омладинца у Народно-ослободилачку војску. Радне јединице имају 1.100.395 радних дана. Одржано је 84 културно просветне приредбе, 510 спортских приредби и утакмица, издато је 1.072 броја зидних и шетних новина. Омладинца је одржала 34.543 састанка и конференција, а провела 10.106. Извршила је 1.396 војних акција; у тим акцијама заплењено је 405 пушака, 5 митраљеза, 930 бомби, 120 револвера, убијено је 438 фашистичких војника и петоклонаша и исечено преко 2.000 балдера.

РИБИЧЕВ МЛИН

Словенске горице у Штајерској Немци су већ одavno проглашавани за своје. Тешка је била борба становника против омаженог окупатора али никад није престала. Данас се поред храбрих штајерских партизана бори против шванских банди и све цивилно становништво Словенских горица.

Код млинера Рибича било је весело тога дана. У гостима су били млади партизани Љубо и Јуреж, који су знали да тако лепо причају о нештој борби, о нашем драгом маршу Титу. Изненада су се зауставили пред кућом сугубојма. Довезли су се гестаповци. Хтели су да прегледају Рибичеву кућу јер су сумњали да је Рибич потпомагао партизана. Откопали су кућу и претрес је отпочео. Млинер Рибич има већ 55 година, али се није уплашио, мучило га је само шта ће бити са Љубом и Јуреком.

Млади бори су хтели да преко тавана и сењака побегну у жбуње крај потока. Прекрасно! Гестаповци се већ већало лестима на таван.

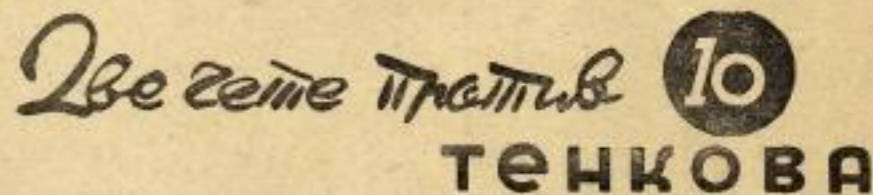
Љубо га је угледао, подигао пушку и опатио. На сењака је као шеф аутоматског гестана.

Љубо је скочио и узео његову стројницу. Брзометка је у Љубиним рукама одмах запевала посмртну песму једном „вермаку“. Другог је смринуа бомба. Тада је почео да пуца из собе. Стари Рибич је потражио своју ловачку пушку и почео пуцати на швабе.

Рибич и обадва партизана успели су да се повуку до брзаче из потока. Тамо су нашла доста заклона. Три гестаповца су се приближавала, али су се срушила под хитцима из заплењене стројнице. Јуреж је хтео да веће још који циљ за свој револвер. Подигао је главу изнад руба брзаче. Али се одмах срушио. Ни речи није проговорио нише, ка његовом челу остала је велика црвена рана.

У то време враћао се са курирског пута Рибичев петнаестогодишњи син Јанко. Чуо је пуцање, пожурио и ушао са колима међу непријатеље. Убио је два фашиста са својим пиштољем. Али је и сам погинуо.

Партизан Љубо и стари Рибич припутили су се иртим швабама и узели њихово оружје. Два стројнице, две пиштоља бомбе и муницију. Узели су још Јуреков револвер, препрели воду и нестали у мраку... М. Гаширић

Колона од 5.000 шваба повлачила се наатру. Проговорио је и наш бацич. Прва мина пала је међу тенкова, друга је погодила тенк у куполу. Из Златарове „Бреде“ силају запалива метци по тенку. Два тенка већ горе. Тринаестонска оклопна кола покушавају да се повуку, али се преврну са цесте. Једна десетина Треће чете врши јуриш и заробљава тенковике. На цести горе тенкови, само један мали праши цестом натраг у Метковић. Само је он успео да побегне. А наше две чете успешно су испулиле задатак.

НА КОГА СИ НАЛИК...?

Сви смо ми примјетили сличности међу људима, међу животињама па и биљкама. Неко је налик на оца, неко на мајку, на стрица, ујака, на дједу, а неко — на арло чудан начин — ни на кога у познатом роду. Тако и код животиња. Оваца има руну или рог свога оца или мајке. Засјемо ли кукурузу зубан, родиће зубан, а некад неће, него некако другачије.

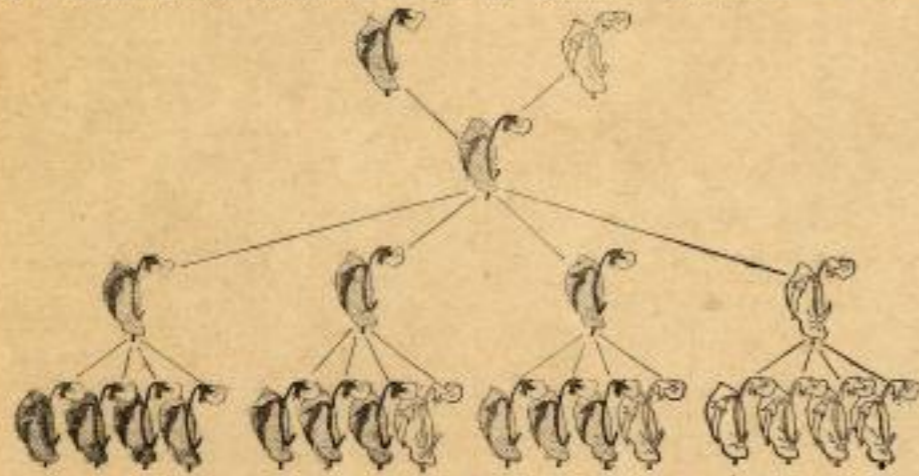
Сви смо ми то примјетили, чудили се и ништа више. Миллиони људи исто тако. Неки чешки свештеник, Грегор Мендел, био је озбиљнији. Он се зачудио, као и ми, али је прегледао и да некако растумачи. Већало је дуго мозгати док се човек сјетио како би се то могло објаснити. Стао је да прави покусе, опите. Хтио је толико да продуби то питање, да би могао добити сличност какву год хоће. Без тога учени људи не примају никакво тумачење.

Како би почео? На људима не иде, на животињама не иде. Споро је. На биљкама не иде. Определио се за биљке. Познато је да биљке имају тучкове који представљају женски пол и прашнике који представљају мушки пол. Мноштво биљка се плоди као и животиње. Ту је Мендел почео најпре са грашком. Узео је грашак црвеног цицјета и грашак бијелог цицјета па их вје-

Има и других комбинација, али је ова основна. Грашак може бити висок и низак, крупан и ситан а не само црвен и бијел. Те разне особине могу се укрштати па да добијемо оно што желимо: високи, црвени, крупни грашак; ниски црвени ситни итд. По вољи. Тако је велики руски учењак Мичурин укрштао биљке слабог корјена и чврстог корјена, чврстог и слабог стабла, крупне и ситне, киселе и слатке и на кисело. Добијао је чудеса од воћака. Додуше, он се служио и неким другим начинима.

Тако се данас укршта и стока. Мендел је показао да није доста марвинче видјети. Оно може да у себи носи нека својства, добра или лоша а то нам око не показује. Управо као што у црвеном грашку не можемо видјети неће ли имати и бијелу дјецу. Стога се воде матични листови, као неке карактеристике, о сваком племенитом живинчету. Ту се упишу и „отац“, и „мама“, и „дјед“, и „баба“, и све њихове карактеристике. И тек тада може човек добити праву слику о свим особинама живинчета.

Сад можемо схватити како је неко сличан оцу, неко мајци, неко дједу а неко прапрадједу. Неко има очеве очи, мајчину косу, ујаков нос, дједов стас. Послије Мендела, његово је проучавање прилично исправљано и попуњено

штатки оплођивао, укрштавао. Такође је укрштао високи и ниски грашак. Извео је стотине хиљада покуса. Дошао је до неких занимљивих закона. Ево једног примјера.

Укрстио је грашак црвеног цицјета и грашак бијелог цицјета. Црвени је, рецимо, отац, бијели мати. Добио је црвени грашак. Даље је овај имао троје „дјеце“ црвене и једно бијело. Послије је један црвени имао сву дјецу црвену — све на оца. Онај бијели имао је сву дјецу на мајку. Друга два црвена имала су исто тако: једно дјете црвено са црвеном дјецом, једно бијело са бијелом. Остала црвена су имала дјецу бијелу и црвену по истом правцу. То значи, једни су били занста црвени — на дједа, други бијели — на бабу. Два црвена су били само привидно црвени. У себи су носили и бијелу боју. То се видјело по њиховој бијелој дјечи. Све по правцу 3:1, управо 1:2:1.

новим научним открићима. Утврђено је, да осим Менделовог закона о наслеђу још велику улогу у разјекту једне индивидуе и даљем наслеђивању њених особина играју околности, под којима се она развија и под којима живи итд. (у животу човека нарочито услов живота, друштвена средина, одој и сл.). То је откриће нарочито важно у људском друштву зато, јер су разни фашистички идеолози хтели злоупотребити Менделов закон о наслеђу у прилог својим империјалистичким теоријама о „вишим“ и „нижњим“ расама.

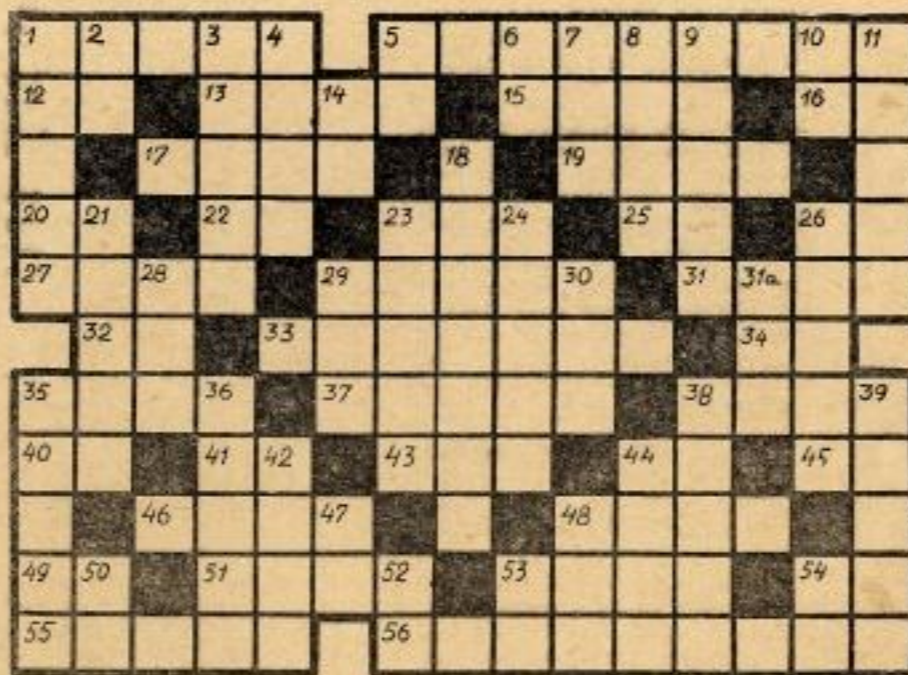
Треба истаћи да је у појединим модерним и напредним државама Менделов закон нашао своју корисну примену у пољопривреди, сточарству итд., тиме што су људи почели да, по одређеном плану, производе важне усјеве и воћке, разну стоку за сваки крај како им одговара. А да се то све може постићи, треба свакако познавати науку.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО:

1 Владимир Иљич Уљанов, 5 место у Украјини, 12 предлог (обрнуто), 13 облик од глагола давати, 15 цва којом отиче вода са крова, 16 упитна речца, 17 гњиво, 19 рибања јаја, 20 коњ, 22 заменица (падеж), 23 лута биљка, 25 повратна за-

мјеница, 26 лична заменица, 27 спортска кошуља, 29 кмућан, 31 качамак (провинцијализам), 32 обрнуто вода (француски), 33 драма Леонида Леонова, 34 предлог, 35 склонште, 37 мушко име, 38 округла плоча, служила за омиљени спорт у класичној Грчкој, 40 нота, 41 коњ, 43 краљ о коме је Шекспир написао драму, 44 сираћено: сігса, 45 наставак за прошло време, 46 редни број, 48 четинар за сликање, 49 река у Аустралији, 51 кувају, 53 уређена башта, поријекло, 54 повратна заменица, 55 презиме претседника АВНОЈ-а, 56 место у Украјини.

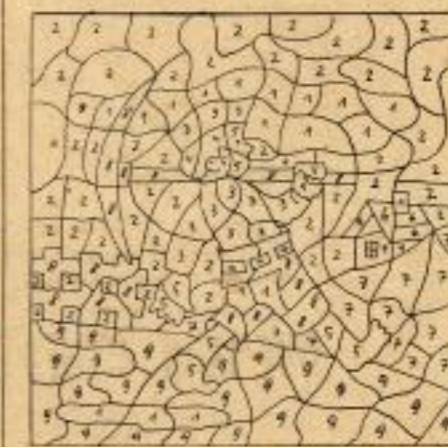

УПРАВНО:

1 полуострво код Дубровника, 2 слово латинице, 3 муслиманско мушко име, 4 манастир у Македонији, на обали Охридског језера, 5 одречна речца, 6 упитна заменица, 7 хоћеш ли! (народни), 8 светлост (латински), 9 отровна животиња, 10 слово латинице, 11 главни град Сојетске републике Литваније, 14 домаћа животиња, 18 град у Мађарској, 21 Травенов роман, 23 краљевски (тако гласи прва реч у скраћеници РАЈ), 24 велики хрватски песник, писац „Партизанки“, 26 коштуњава воће (множина), 28 име нашег књижевника и јавног радника (Финци), 29 град у Црногорском пријорју, 30 сугласници из Мицикијевићевог дела („Пан...“), 31 босанској реч, 35 град у Северној Африци, 36

Невидљива слика у бојама

Ко жели да брзо и лако дође до једне лепе слике у боји, треба да испуни поља обележена бројевима, и то: 1 остаје бело, 2 треба обојити светло плаво, 3 жуто, 4 црно, 5 светло црвено, 6 црвено, 7 затворено (тамно) зелено, 8 смеђе и најзад 9 светло зелено.

РЕШЕЊЕ «УКРШТЕНИХ РЕЧИ» из прошлог броја «Омладине» донеће мо следећи пут.

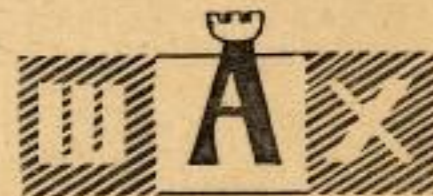
СПОРТ

У недељу 24 децембра о. г. у 10 сати пре подне, у Београду је одржана утакмица између репрезентације XI реона и I чете I батаљона II бригаде Корпуса народне одбране у корист репрезентације.

После лепе и технички догерање игре победио је тим репрезентације XI реона са 6:4. Победнички тим био је састављен из 6 клубова XI реона најчачи и играчима БСК-а.

У овој утакмици истакали су се смисљеном и лепом игром код победника Стојиљковић и Ж. Михаиловић (БСК). Вучићевић (Душановац) код побеђених Рафајловић (Славија) Кравањанин и Рајчић (Српски Мач) и голман Карло Бојић (Хајдук).

У средњемађарском округу створен је погметни клуб „Јунак“, у Труриру „Словен“, у Солину „Солија“, у Силиту у склопу омладинског дома „Борца“ и разни други клубови, клубови за шах, пиџ-поиџ, тимнастику, Дубровачки округ има 17 погметних клубова. Дуж читаве области отварају се омладински домови који ће бити, осим тога што су средишта културно-просветног рада, и средишта спортског живота омладине.

СА ТУРНИРА У МОСКВИ

18 јуна свршило се XIII-о шаховско првенство у СССР. После оштре борбе победио је велемајстор Михаилот Ботвиник постигавши 12½ од 16 могућих поена (добивши 11 изгубивши 2 од Талуша и Бронштајна, поред 3 ремија). Други је млади Смилов првак Москве, са 10½ поена, (добивши 8, изгубивши 3 од Ботвиника, Болеславског и Лилантала, поред 5 ремија). Трећи је мајстор Болеславски првак Украјине, са 10 поена (добивши 6, изгубивши 2 од Ботвиника и Соколовског, поред 8 ремија). Четврти је велемајстор Флор са 9½ поена, (5 добивши, 2 изгубивши од Ботвиника и Вагозина, поред 9 ремија). 5 и 6 место деле Макагенов и Микенас са по 9 поена. 7 је Толуш са 8½ поена. 8—10 су Вересов, Лилантал и Соколовски са по 7½ поена. 11—14 су Котов, Лисини, Рогозин и Хашиа, са по 7 поена. 15 је Бронштајн са 6½, 16 Алаторцев са 5½ и 17 Вавински са 4½ поена.

Горњи резултати показују да ће шахисти из СССР узети видног учешћа у будућим борбама за светско првенство у шаху.

Тожићки подвиг ишонира Ђуре

Цртеж Иве Кушани

Другарицу командир
Привукао се Ђура спретан,
Па јој вели: — Друже стари,
Нека ти је Божић сретан! —

Командир му зати пече:
— Тешко за те ишта није,
Дед изајди ону коту
Са које нас Шваба бије! —

Под ногама снег му шкрип,
У срцу му смелост тврда,
Попут мачка прирада се
Опасноме врху брда.

На домаку швапских глава
Над којима бор се поав
Ђура спрема своју бомбу
Да их мало благослов.

Сеанула је жарна муња
Сред облака дима, снега,
Од Ђурине силне бомбе
Потресо се темељ брега.

Пред бором се Ђура наша
У чуду се смејат стао:
— Прасак бомбе зелен бор је
Швапском спремом улешао.

Са врх брде Ђурин је
Бомба знак за јурна дала,
Сава чета је партизана
На брег храбро јурнала.

— На врх звезду још да метнем —
Са бора им виче Ђура,
— Па Божић даре сваки
Нека себи изабра! —